

Een schim aan de Costa Brava

OP ZOEK NAAR TRUMAN CAPOTE

Leila Guerriero (1967, Buenos Aires) is een van Latijns-Amerika's meest prominente en geprezen onderzoeksjournalisten. Ze heeft negen boeken gepubliceerd en schreef voor vele internationale publicaties, waaronder *Rolling Stone*, *El País*, *La Nación* en *Internazionale*. Haar boek *Aan de andere kant van de lijn* – ‘a masterclass in writing an impossible book,’ aldus Samanta Schweblin in *The Paris Review* – verschijnt in 2026.

LEILA GUERRIERO

Een schim aan de Costa Brava

OP ZOEK NAAR TRUMAN CAPOTE

roman

Vertaald uit het Spaans door Brigitte Coopmans

MERIDIAAN
UITGEVERS

2025

Residència Literària Finestres heeft deze tekst
mede mogelijk gemaakt

De vertaler ontving voor deze vertaling een
projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Eerste druk, augustus 2025

© Editorial Anagrama, S.A.U., 2024

© 2025 Nederlandse vertaling Brigitte Coopmans

Oorspronkelijke titel *La dificultad del fantasma*

Oorspronkelijke uitgave Editorial Anagrama

Omslagontwerp Nanja Toebak

De uitgever heeft geprobeerd de rechthebbenden van het beeld te
achterhalen; zij die denken daar recht op te doen gelden worden
verzocht contact op te nemen met Meridiaan Uitgevers.

Foto van de auteur © Magdalena Siedlecki

Typografie Wim ten Brinke

Drukkerij Wilco

ISBN 978 94 93305 83 0

NUR 320

www.meridiaanuitgevers.com

 @meridiaanuitgevers

 @meridiaanboeken

 Meridiaan Uitgevers

TDM (Text & Data Mining) is uitdrukkelijk niet toegestaan zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgeverij.

MIX

Papier | Ondersteunt
verantwoord bosbeheer

FSC® C004472

Een begin zou bijvoorbeeld als volgt kunnen luiden:

Donderdag 13 april 2023, begraafplaats Palamós, een dorp van achttienduizend inwoners aan de Spaanse Costa Brava. Drie personen – twee mannen, een vrouw – zijn op zoek naar een graf. Er zijn praalgraven, lange rijen met nissen en een paar grafstenen. Ze hebben geen aanwijzingen, maar hun gezond verstand zegt hun dat ze niet op zoek zijn naar een praalgraf – te weelderig – ook niet naar een nis – te volks – maar naar een grafsteen. Maar hoewel het een kleine begraafplaats betreft, is het graf onvindbaar. De vrouw zoekt snel iets op via Google, vindt een naam met een afbeelding erbij en zegt tegen de mannen: ‘Dit is de grafsteen. Hier moeten we naar zoeken.’

Ze lopen over de paden waarover ze al eerder tevergeefs hadden gelopen. Plotseling blijft een van hen stilstaan.

‘Hier. Dit is hem.’

Hij zegt het afgemeten, alsof hij zijn enthousiasme wil temperen, alsof hij bang is dat hij het mis heeft, of juist goed. Het is een grote, zwartgranieten steen. Aan de voet liggen kunstbloemen die er nog nieuw uitzien. Op een bronzen gedenkplaat staat te lezen: ROBERT RUARK. SCHRIJVER. GEBOREN TE NORTH CAROLINA OP 29 DECEMBER 1915. OVERLEDEN TE LONDEN OP 1 JULI 1965. GROOT SPANJELIEFHEBBER. RIP. Daar liggen de stoffelijke resten van de man die er vermoedelijk voor gezorgd had dat de schim die de vrouw najaagt, in dit dorp terecht kwam.

Het is maar een manier om een verhaal te beginnen. Een paar dagen lang zal het passend lijken.

Elk verhaal heeft een begin. Zoals dit, bijvoorbeeld: ‘Het dorp Holcomb ligt op de hoge tarwevlakten van westelijk Kansas, een eenzame streek die andere Kansassers “de rimboe” noemen.’

Dat eerdere begin blijkt met het verglijden der dagen toch minder geschikt; de man die op het kerkhof van Palamós begraven ligt, is niet de persoon die ervoor zorgde dat de schim die deze vrouw najaagt in dit dorp

terechtkwam. Sterker nog: het meeste wat hierover – en over zoveel andere dingen – is geschreven, zijn slechts herhalingen van dubieuze, onherleidbare versies waarvan de herkomst precies dat is: dubieus, onherleidbaar.

Wat ik voel wanneer ik het op woensdag 12 april 2023 voor het eerst zie? Het is een vrij eenvoudig, groot huis van drie verdiepingen, dat niet imponeert om zijn schoonheid; een mak, wit beest tussen de hemel en de zee. Wat ik voel wanneer ik het zie, wanneer de auto met daarin Nicolás Gaviria en Juan Pablo Martín Ruiú, die aan het stuur zit – ze kwamen me ophalen op het vliegveld van Barcelona, waar ik vanuit Buenos Aires was aangekomen – door de groene poort rijdt waarboven in sierlijke letters SANIÀ staat, wanneer ik uitstap en hond Pluma, een acht maanden oude staander, tegen me op springt, en ik welkom word geheten door Ari, een van de drie huiskoks – de andere zijn er niet, maar dat zijn Mike, een broodmagere Brit met een stille, ironische blik in zijn ogen die zijn mening over het menselijk ras weergeeft, en Inma, een Spaanse die tevens kookt in een nonnenklooster –, en door Marisa, een jonge Argentijnse die het huis schoon en netjes houdt, met blond haar en helblauwe ogen die elk moment in tranen lijken te gaan uitbarsten? Niet de kleine, kristalheldere baai

met zijn steile kliffen en bomen die als klauwen in de thorax van de berg grijpen geeft me een gevoel van onbehagen, maar de wetenschap dat ik, ook al was alles anders toen de man wiens schim ik najaag hier verbleef – het huis was anders, het bos was anders –, zie wat hij zag: dit dramatisch mooie landschap, dat elke dag hetzelfde zal zijn en toch elke dag weer zo anders.

Het huis was gebouwd door de Rus Nicolaj Vojevodski, een nazaat van de Russische tsaar Nicolaj, die na zijn eerste huwelijk hertrouwd was met de Engelse Dorothy Webster. Vojevodski streek eind jaren twintig van de vorige eeuw neer aan de Costa Brava, kocht zeventien hectare land aan de kust (waarvoor hij waarschijnlijk heel weinig betaalde, aangezien deze ruige grond vol pijnbomen en rotspartijen waarop je niets kon verbouwen, veel minder waard was dan het vruchtbaardere gebied landinwaarts), en liet er meerdere woningen bouwen, waaronder het kasteel van Cap Roig, de monumentale woning van de Britse actrice Madeleine Carroll – hoofdpersoon uit *The 39 Steps* van Hitchcock – hier vlakbij in Sant Antoni de Calonge, en voor een Engelse lord dit huis bij Cala Sanià, dat later in het bezit kwam van Luis Urquijo, de markies van Amurrio, en nog weer later van de Spaanse familie Ferrer-Salat, eigenaar van farma-

ceutisch bedrijf Ferrer. In 2023 vormde de huidige eigenaar, Sergi Ferrer-Salat, het om tot literaire residentie, een plek waar velen, met drie of vier tegelijk, komen doen wat een Amerikaanse schrijver hier in 1962 een aantal maanden deed: zichzelf opsluiten om te schrijven.

Ik krijg een kamer op de eerste verdieping. Het plafond heeft houten spanten en balken. Het ene raam kijkt uit op de bergen, het andere op de zee. Een doorlopend balkon strekt zich uit boven het ascetisch keurige terras: bloembakken, bomen, potten met geraniums en cactussen. Alles is wit geschilderd, tot de kastdeuren aan toe. Er staan bankjes met rieten zittingen en kussens en wollen dekens erop, een rustieke stijl zonder opsmuk. Naast mijn kamer ligt mijn werkruimte: een schrijftafel, een klein bed, nog lege schappen. Het eerste wat ik doe is het balkon op gaan. De horizon lijkt afgesneden, een bevel: 'Tot hier en niet verder.' Beneden in de baai zie ik rotsen liggen in het dromerig kabbelende water. Er is geen ander geluid dan dat van de golven en het schrille gekrijs van de meeuwen. Alles is woest en zuiver, hard, vrijwel ongetemd. Ik heb deze kamer gekregen omdat de Amerikaanse schrijver er kennelijk verbleef toen hij hier was, al valt dat niet te verifiëren. Een gedachte overvalt me: Dit is een plek waar je volledig kunt verdwijnen.

Van de lente tot na de zomer van 1962 woonde de Amerikaanse schrijver Truman Capote in dit huis om aan het derde en laatste deel van *In Cold Blood* (*In koelen bloede*) te werken, het boek dat hij zelf omschreef als ‘non-fictieroman’, een genre dat hij claimde te hebben uitgevonden. Zijn verblijf aan de Costa Brava duurde langer dan alleen de periode in Sanià. Het begon op 26 april 1960, toen hij vanuit Frankrijk met de auto bij Hotel Trias in Palamós arriveerde, samen met zijn honden, een kat, zijn partner Jack Dunphy – een serieuze, zwijgzame man, een tegenpool van de fladderige, uitgelaten Capote –, vierduizend vellen met aantekeningen, documenten en transcripties van een onderzoek dat hij eind 1959 in Kansas was begonnen, en het doel om dit alles te verwerken tot een boek, dat hij snel hoopte te voltooien. Er was geen reden om aan te nemen dat dit niet zou lukken: er hoefden alleen nog twee mensen in de Verenigde Staten te worden geëxecuteerd, en alles wees erop dat dit spoedig zou gebeuren.

Sinds ik bezig ben met deze tekst – en met het onderzoeken van de hindernissen die ik op mijn pad zou vinden: vrijwel alle mensen die Capote gekend hebben zijn overleden, degenen die nog leven waren satellieten die om hem heen draaiden, weinigen van hen spraken En-

gels en zelf sprak hij geen Spaans – heb ik de titel al: *Een schim aan de Costa Brava*; omdat ik hier op zoek ging naar een ongrijpbaar personage, omdat ik zelf een soort fantoom bij me had – weerklanken van een persoonlijke omwenteling die leek te zijn meegereisd – en omdat er, zoals altijd, een spookachtige leegte in me huisde na het voltooien van een non-fictieboek.

De dag waarop ik in Sanià aankwam, liep ik de trap af naar de bibliotheek voor een ontmoeting met Nicolás Gaviria, Colombiaan en eenendertig jaar oud, die de leiding heeft over de residentie, een verwoed lezer is, naar verdrietige liedjes luistert, hardloopt. Hij was er niet, dus ik keek wat om me heen. Het interieur heeft iets eigentijds dat contrasteert met de leeftijd van het huis zelf – gewelfd plafond, deuren met opzichtige gietijzeren grendels –, maar het is ingetogen eigentijds, zonder van dat schreeuwerige hyperdesign. Op de schouw van de open haard, die weinig gebruikt wordt omdat de onstuimige wind in dit gebied de rook naar binnen blaast, zag ik een boek staan. Dun, wit, op de zwarte letters van de titel na. Ik liep ernaartoe en las: *Libro de fantasmas*, *Llibre de fantasmes*, *Book of Ghosts*. ‘Dit wordt interessant,’ zei ik bij mezelf. Ik sloeg het open. Er stonden angstaanjagende tekeningen in.

De Middellandse Zee ligt als een doorzichtige sluier over de baai waarboven het huis is gebouwd. Bijna zes weken lang zal alles wat ik denk, voel en schrijf dit landschap ademen, alsof het ermee besmet is. Maar Capote bleef er immuun voor. Niets van deze bovennatuurlijke pracht komt terug in zijn werk, of in de brieven die hij hier schreef, of in de interviews waarin hem gevraagd werd naar het schrijfproces van het boek dat hem naar de top van de Olympus voerde en later voor de poorten van de hel sleepte.

Maar eerst dit.

De moeder: Lillie Mae Fulk, op zestienjarige leeftijd getrouwd met Arch Persons. Ze raakt zwanger. Probeert abortus te plegen. Wat niet lukt. Haar zoon, Truman Streckfus Persons, wordt op 30 september 1924 in New Orleans geboren. Lillie Mae is mooi en jong, ze wil lol maken, reizen. Om dat te kunnen doen, sluit ze haar zoon op in de hotelkamers waar ze verblijft. Het personeel krijgt heldere instructies: ze mogen de deur niet opendoen, ook niet als het jongetje kijkt. Het jongetje kijkt. Het personeel gehoorzaamt. Al snel scheidt Lillie Mae van Arch Persons.

Het kind: Lillie Mae brengt hem onder bij een paar tantes in Monroeville, een gehucht in Alabama. Het jon-

getje is helblond, heeft vrouwelijke trekjes. Hij sluit vriendschap met een buurmeisje genaamd Harper Lee, dat Nell wordt genoemd. De moeder van het jongetje vertrekt naar New York. Om de zoveel tijd komt ze terug en belooft ze dat ze hem mee zal nemen. 'Maar na drie dagen vertrok ze [...] en ik stond op de weg en keek toe hoe ze wegreed in een zwarte Buick, die kleiner en kleiner werd. Stel je een hond voor die kijkt en wacht en hoopt dat hij meegenomen zal worden. Dat is het beeld van mij in die tijd,' zegt het jongetje wanneer hij inmiddels een volwassen man is.

De vader: verdwijnt, is er niet, van geen belang.

De moeder en het kind: Lillie Mae neemt het jongetje uiteindelijk mee naar New York, waar ze getrouwd is met een succesvolle zakenman van Cubaanse afkomst, Joseph García Capote. Ze verandert haar naam in Nina Capote. Het kind neemt de achternaam van zijn stiefvader aan. In de herfst van 1936, twaalf jaar is hij dan, schrijft hij een brief aan zijn vader: 'Zoals je misschien weet, heet ik niet langer Persons maar Capote, en ik wil graag dat je me in de toekomst aanspreekt als Truman Capote, want zo noemt iedereen me.'

In grote lijnen: zonder voorgangers met een kunstenaarsroeping in de familie begint hij met schrijven. Hij beschrijft een landschap, een kamer, wat hij ziet vanuit het raam. Hij corrigeert, oefent zijn techniek op auto-

didactische wijze. ‘Op mijn zestiende was ik al een vol-leerd schrijver. Technisch gezien schreef ik al net zo goed als nu. Ik had het helemaal in de vingers,’ ver-klaarde hij begin jaren tachtig tegenover Lawrence Grobel, in een fragment dat is opgenomen in *Conver-sations with Capote*. Het lukt hem als loopjongen binnen te komen bij het tijdschrift *The New Yorker*. Daar laat hij de verhalen zien die hij schrijft, maar ze wekken geen belangstelling. Hij publiceert ze in *Made-moiselle*, *Harper’s Bazaar* en *The Atlantic Monthly*, waar zijn verhaal ‘Sluit een laatste deur’ de O’Henry-prijs wint. Hij werkt een jaar of twee bij de *The New Yor-ker*. Een schimmige episode tijdens een lezing van dich-ter Robert Frost – Capote was hierbij aanwezig als ‘vertegenwoordiger’ van het tijdschrift, kreeg kramp, boog voorover om het te verhelpen, Frost dacht dat hij in slaap was gevallen en kapte woedend zijn lezing af – zorgt ervoor dat hij a) de laan uit wordt gestuurd, of b) ontslag neemt. Zoals zo vaak bestaan er meerdere, el-kaar tegensprekende versies, allemaal door hemzelf op-gedist. Hij woont bij zijn moeder, die gigantische hoe-veelheden alcohol en pillen achteroverslaat. Te midden van een helse thuissituatie probeert hij een roman te voltooien. Hij wordt uitgenodigd voor een literaire re-sidentie in Yaddo, op veertig minuten van New York. Daar leert hij Newton Arvin kennen, een van de be-

langrijkste literaire critici van de Verenigde Staten. Ze worden verliefd. In 1948 publiceert hij, op zijn drieëntwintigste, zijn eerste roman: *Andere stemmen, andere kamers*. Het is een daverend succes. Hij wordt een genie genoemd. De foto op het omslag – loom, decadent – doet al net zoveel inkt vloeien als de boekbesprekingen zelf: te wulps, zo wordt er gezegd, te pervers. In 1951 publiceert hij *De grasharp*, in 1956 *The Muses are Heard*, in 1958 *Breakfast at Tiffany's* (*Ontbijt bij Tiffany*). Ondertussen pleegt zijn moeder in 1954 zelfmoord. Hij is dan al de jarenvijftigversie van wat vandaag de dag een influencer genoemd zou worden: hij gaat naar de meest exclusieve feestjes in de stad, is bevriend met beeldschone, steenrijke vrouwen – zijn ‘zwanen’ – als Babe Paley, de vrouw van William Paley, voorzitter van CBS; Slim Keith, eerst gehuwd met Howard Hawks en later met Leland Hayward, een machtige theaterproducent; Gloria Guinness, echtgenote van businessmagnaat Loel Guinness; Lee Radziwill, zus van Jackie Kennedy; Marcella Agnelli, een Italiaanse van adel, getrouwd met de erfgenaam van het Fiat-imperium, Gianni Agnelli. Hij heeft de huiveringwekkende stem van een buikspreekpop, een komische uitspraak van de ‘s’, een zware lach die niet bij die stem past. Over zichzelf zegt hij: ‘Ik ben zo groot als een jachtgeweer en net zo luidruchtig.’ Hij is klein van stuk, hoogblond, slank, vals, slim, egocen-

trisch, een schrijver die ervan overtuigd is dat hij de beste van zijn generatie is, iemand die in relatief korte tijd naam heeft gemaakt en de poorten van de hemel heeft weten te openen.

Dan komt de dag dat hij *The New York Times* openslaat. Het is 16 november 1959 en hij leest over iets wat gebeurd is in Holcomb, Kansas: 'Een welgestelde boer, zijn vrouw en twee van hun kinderen zijn vandaag levenloos aangetroffen in hun huis. Ze zijn van dichtbij doodgeschoten, nadat ze waren vastgebonden en gekneveld.' Hij stapt meteen naar William Shawn, zijn hoofdredacteur bij *The New Yorker* – waar hij sinds een paar jaar voor schrijft en zich met een bliksemcarrière heeft gewroken: van boodschappenjongen tot sterauteur – en zegt dat hij naar Holcomb wil om een artikel te schrijven over de impact van het misdrijf op de plaatselijke bevolking. Shawn vindt het goed.

Er is een andere versie – er is altijd een andere versie – die luidt dat Shawn hem twee verhalen voorlegt waaruit hij mag kiezen: een stuk schrijven over het dagelijks leven van een schoonmaakster in New York, of naar Kansas gaan om verslag te doen van de impact van de moorden op het plaatsje. In deze laatste versie gaat Capote te rade bij zijn vriendin Slim Keith, die zegt: 'Maak het jezelf makkelijk, ga naar Kansas.' En dat doet hij.

In beide versies is hij vijfendertig jaar oud en tim-

mert hij aan zijn doodskest. Mooi afgewerkt. Handgesneden.

De eerste dagen noem ik het 'Sanià'. Daarna 'het huis'. Vervolgens simpelweg 'huis'. 'Laten we naar huis gaan', 'Vandaag ben ik vroeg van huis gegaan'.

Ik word elke ochtend om vijf uur of halfzes wakker, nog voordat het licht wordt. Op dat tijdstip is alles nog in rust, alsof er gedurende de nacht een zachte neerslachtigheid over de wereld is neergedaald. Om de dood tot leven te brengen kwam Capote naar deze plek, waar dromen en het paradijs samenspannen.

Richard Eugene 'Dick' Hickock en Perry Edward Smith arriveerden op 14 november 1959 bij de woning van de familie Clutter in Holcomb, nadat ze meer dan vijfhonderd kilometer hadden gereden vanaf Olathe. Een medegevangene van Dick, Floyd Wells – dit is de enige valse naam in het boek; Capote heeft hem veranderd omdat Wells degene was die de moordenaars in ruil voor een beloning had verraden en in de gevangenis het doelwit kon worden van represailles –, had hem iets verteld wat niet waar bleek te zijn: dat de Clutters tienduizend dollar in een kluis bewaarden. Dick en Perry

gingen het huis binnen, knevelde de gezinsleden – moeder Bonnie en dochter Nancy ieder in hun eigen kamer; vader Herbert en zoon Kenyon in de kelder –, maar vonden geen geld. Ze hadden van tevoren afgesproken geen getuigen achter te laten. Als eerste vermoordden ze Herbert: ze sneden hem de keel door en schoten hem door het hoofd. Daarna Kenyon: hem schoten ze in het gezicht. Toen Bonnie: zij kreeg een schot door haar slaap. En tot slot Nancy: zij werd in haar achterhoofd geschoten. Ze namen een verrekijker mee, een radio en veertig dollar aan contant geld. Ze reden door naar Mexico. En keerden terug naar de Verenigde Staten, waar ze een lang spoor van valse cheques achterlieten. Dicks medegevangene zag het verband en gaf hem aan bij de politie, die hem begon te schaduwen.

Ondertussen zat Capote in Garden City, een stad in de buurt van Holcomb, waar het onderzoek plaatsvond. De mensen ter plaatse en Al Dewey, de rechercheur die belast was met de zaak, weigerden de extravagant geklede (hoed, sjaals en lange jassen), vreemde stadsvogel te woord te staan. Hij had zijn vriendin Harper Lee bij zich, die een roman had geschreven, *To Kill a Mocking Bird* (*Spaar de spotvogel*) – ze zou het jaar daarop de Pulitzerprijs krijgen –, een bescheiden vrouw met wie de inwoners van Garden City makkelijker praatten.

Tot op dat moment was het verhaal datgene waarvan

Capote verslag zou doen: de impact van een onverklaarbaar misdrijf op een dorpje met mensen die niet meer rustig konden slapen en alles en iedereen verdachten. En toen werden Dick en Perry aangehouden in Las Vegas. Hij zag ze arriveren in Garden City, geboeid uit een auto stappen, de plek binnengaan waar ze vast zouden blijven zitten tot de rechtszaak zou dienen.

Het gebeurt niet altijd, maar er zijn van die momenten waarop een verhaal een andere vorm aanneemt, waarop een journalist zijn ideeën over wat hij wilde gaan vertellen moet loslaten, moet toegeven dat hij de controle kwijt is en zijn koers moet wijzigen. Dat moment kwam voor Capote toen hij de twee geboeide mannen uit de politieauto zag stappen. Het verhaal was ineens niet meer het verhaal van Holcomb en werd dat van de moordenaars. Die wending veranderde alles. In het boek en in zijn leven.

Wanneer ik op een onbekende plek kom, duurt het altijd even voordat ik een goede hardlooproutte heb gevonden, eentje waar ik me kan afsluiten voor de buitenwereld en kan nadenken. Een zwaar traject leidt af – de lichamelijke inspanning is te groot –, een saaie weg stimuleert niet. Hier heb ik hem echter snel gevonden, op de tweede dag al, met behulp van de tips van Nicolás

Gaviria. Vanuit het huis sla ik links af, loop door tot ik bij een graanveld ben dat wordt opgefrist door groepjes klaprozen, ren langs de populieren en vervolg na een stuk asfalt mijn weg over de Ruta del Tren Petit, een lang zandpad.

Op een dag kom ik op de terugweg Pol Guasch tegen, een van de schrijvers die in het huis verblijven, maar die binnenkort vertrekt. Hij wijst naar mijn onderarm en vraagt: 'Wat heb je daar?' Ik kijk: vers bloed. Voordat ik ging hardlopen, had Pluma naar me gehapt, maar ik had niet gevoeld dat hij doorbeet. Ik spoel de wond af, desinfecteer hem, loop naar mijn kamer en schrijf op wat me tijdens het rennen bezighield: 'Bedenk eens wat het oeuvre van Capote zou zijn zonder *In koelen bloede*. Zouden *Ontbijt bij Tiffany*, *Muziek voor kameleons*, verhalen als 'Miriam', 'Kinderverjaardagen' of de novelle *Handgesneden doodskisten* voldoende zijn geweest voor een podiumplaats tussen de allerbesten, diegenen die de jaren, de decennia doorstaan?' Onder deze notitie staat een verwijzing naar mijn bezerde arm. 'Het begint al met bloed.' Maar in de loop der tijd verandert het litteken in een roze streep, dan een witte, en ondanks dit vergezochte voorteken vind ik in de dagen die volgen niets dan rust.